

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

25. listopada 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Usklađivanje zakonodavstava – Uredba (EZ) br. 110/2008 – Jaka alkoholna pića – Definicija, opisivanje, prezentiranje, označavanje i zaštita zemljopisnih oznaka – Prilog II. točka 41. – Liker od jaja – Definicija – Taksativno nabrojani dopušteni sastojci”

U predmetu C-462/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Landgericht Hamburg (Zemaljski sud u Hamburgu, Njemačka), odlukom od 27. lipnja 2017., koju je Sud zaprimio 1. kolovoza 2017., u postupku

Tänzer & Trasper GmbH

protiv

Altenweddinger Geflügelhof KG,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: C. Lycourgos, predsjednik desetog vijeća, u svojstvu predsjednika devetog vijeća, E. Juhász i C. Vajda (izvjestitelj), suci

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Tänzer & Trasper GmbH, K. Krietsch, *Rechtsanwältin*,
- za Altenweddinger Geflügelhof KG, H. J. Omsels, *Rechtsanwalt*,
- za vladu Helenske Republike, G. Kanellopoulos kao i M. Tassopoulou i A. Vasilopoulou, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, B. Eggers i B. Hofstätter, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje točke 41. Priloga II. Uredbi (EZ) br. 110/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označavanju i zaštiti zemljopisnih oznaka jakih alkoholnih pića i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1576/89 (SL 2008., L 39, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 62., str. 171.), kako je izmijenjena Uredbom br. 1334/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. (SL 2008., L 354, str. 34.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 218.) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 110/2008).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društava Tänzer & Trasper GmbH i Altenweddingener Geflügelhof KG u vezi s trgovačkim nazivom „liker od jaja” koji nose proizvodi potonjeg društva.

Pravni okvir

- 3 U uvodnim izjavama 2., 4. i 9. Uredbe br. 110/2008 navodi se:
  - „(2) Sektor jakih alkoholnih pića važan je za potrošače, proizvođače i poljoprivredni sektor u [Uniji]. Mjere koje se primjenjuju na sektor jakih alkoholnih pića trebale bi doprinijeti postizanju visoke razine zaštite potrošača, sprečavanju zavaravajuće prakse te ostvarivanju transparentnosti tržišta i poštenog tržišnog natjecanja. Pritom je potrebno mjerama štititi ugled koji jaka alkoholna pića [Unije] postižu na tržištu [Unije], kao i na svjetskom tržištu, vodeći i dalje računa o tradicionalnim iskustvima koja se koriste u proizvodnji jakih alkoholnih pića, kao i povećanoj potrebi zaštite potrošača i pružanja informacija. [...]
  - [...]
  - (4) Kako bi se osigurao sustavniji pristup zakonodavstvu kojim se reguliraju jaka alkoholna pića, ovom bi se Uredbom trebali jasno odrediti kriteriji za proizvodnju, opisivanje, prezentiranje i označavanje jakih alkoholnih pića, kao i za zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla.
  - [...]
  - (9) S obzirom na značaj i složenost sektora jakih alkoholnih pića, potrebno je utvrditi posebne mjere o označavanju i prezentiranju jakih alkoholnih pića, koje idu dalje od horizontalnih odredbi predviđenih u Direktivi 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o usklađivanju zakonodavstava država članica o označavanju, prezentiranju i oglašavanju hrane [(SL 2000., L 109, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 7., str. 77.)]. Tim se posebnim mjerama također treba spriječiti zlouporaba izraza ‚jako alkoholno piće’ i naziva jakih alkoholnih pića za proizvode koji ne zadovoljavaju definicije određene u ovoj Uredbi.”
- 4 Članak 1. stavak 1. Uredbe br. 110/2008 navodi da se tom uredbom utvrđuju pravila koja se odnose na definiciju, opisivanje, prezentiranje i označavanje jakih alkoholnih pića kao i na zaštitu njihovih oznaka zemljopisnog podrijetla.
- 5 Članak 2. stavci 1. i 3. te uredbe glasi kako slijedi:
  - „1. Za potrebe ove Uredbe, ‚jako alkoholno piće’ znači alkoholno piće:
[...]
  - (c) alkoholne jakosti od najmanje 15 % vol.;

[...]

3. Najmanja alkoholna jakost predviđena u stavku 1. točki (c) ne smije dovesti u pitanje definiciju proizvoda u kategoriji 41. utvrđenu u Prilogu II.”

6 Članak 4. navedene uredbe propisuje da se jaka alkoholna pića klasificiraju prema definicijama iz Priloga II. toj uredbi.

7 U članku 5. stavku 2. točki (a) iste uredbe određuje se:

„Ne dovodeći u pitanje posebna pravila utvrđena za svaku pojedinu kategoriju označenu kategorijama od 15. do 46. u Prilogu II., u njima definirana jaka alkoholna pića mogu:

(a) se dobivati od bilo koje poljoprivredne sirovine navedene u Prilogu I. Ugovoru”.

8 U skladu s člankom 9. stavcima 1. i 2. Uredbe br. 110/2008:

„1. Jaka alkoholna pića koja zadovoljavaju specifikacije za proizvode definirane u kategorijama od 1. do 46. Priloga II. moraju kod opisivanja, prezentiranja i označivanja nositi trgovački naziv koji im je dodijeljen.

2. Jaka alkoholna pića koja ispunjavaju definiciju utvrđenu u članku 2., ali ne zadovoljavaju kriterije za uvrštavanje u kategorije od 1. do 46. Priloga II., moraju kod opisivanja, prezentiranja i označivanja nositi trgovački naziv „jako alkoholno piće”. Ne dovodeći u pitanje stavak 5. ovog članka, taj se trgovački naziv ne može zamijeniti ili promijeniti.”

9 Prilog II. toj uredbi naslovljen je „Jaka alkoholna pića”. Točke 41. i 42., koje se nalaze u dijelu tog priloga koji se bavi „Kategorij[ama] jakih alkoholnih pića”, glase kako slijedi:

„41. Liker od jaja ili *advocaat* ili *avocat* ili *advokat*

(a) Liker od jaja ili *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* je jako alkoholno piće, aromatizirano ili ne, proizvedeno od etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, destilata i/ili rakije, čiji su sastojci kvalitetni žumanjci jaja, bjelanjci jaja te šećer ili med. Najmanji sadržaj šećera ili meda mora biti 150 grama po litri, izražen kao invertni šećer. Najmanji sadržaj čistih žumanjaka jaja mora biti 140 grama po litri gotovog proizvoda.

(b) Odstupajući od članka 2. stavka 1. točke (c), jakost alkohola likera od jaja ili *advocaata* ili *avocata* ili *advokata* mora iznositi najmanje 14 % vol.

(c) U preradi likera od jaja ili *advocaat* ili *avocat* ili *advokat* smiju se koristiti samo aromatične tvari definirane u članku 3. stavku 2. točki (b) Uredbe [...] br. 1334/2008 i aromatični pripravci definirani u članku 3. stavku 2. točki (d) te Uredbe.

42. Liker s jajima

(a) Liker s jajima je jako alkoholno piće, aromatizirano ili ne, proizvedeno od etilnog alkohola poljoprivrednog podrijetla, destilata i/ili rakije, čiji su karakteristični sastojci kvalitetni žumanjci jaja, bjelanjci jaja te šećer ili med. [...]

[...]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 10 Društva Tänzer & Trasper i Altenweddinger Geflügelhof proizvode likere koji, među ostalim, sadržavaju jaja i koji se prodaju pod trgovačkim nazivom „liker od jaja”. Među likerima koje Altenweddinger Geflügelhof prodaje pod tim nazivom nalazi se skupina proizvoda koji na etiketi na poledini boca nose oznaku „sadržava mlijeko”. Nesporno je da ti proizvodi doista sadržavaju mlijeko.
- 11 Pred sudom koji je uputio zahtjev, Landgerichtom Hamburg (Zemaljski sud u Hamburgu, Njemačka), društvo Tänzer & Trasper zahtijeva, na temelju odredaba nacionalnog prava i prava Unije, da se društvu Altenweddinger Geflügelhof naloži da za navedenu skupinu proizvoda prestane upotrebljavati trgovački naziv „liker od jaja”. Prema društvu Tänzer & Trasper, ako mlijeko nije navedeno u točki 41. Priloga II. Uredbi br. 110/2008 kao sastojak likera od jaja, proizvod koji ga sadržava ne može nositi navedeni trgovački naziv.
- 12 Društvo Altenweddinger Geflügelhof suprotno tomu tvrdi da predmetni proizvodi odgovaraju zahtjevima te odredbe jer su sastojci koji se u njoj navode samo minimalni uvjeti koje proizvod mora ispunjavati da bi se mogao označiti kao „liker od jaja”.
- 13 U tim je okolnostima Landgericht Hamburg (Zemaljski sud u Hamburgu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li kod sastojaka nabrojenih u točki 41. Priloga II. Uredbi br. 110/2008 riječ o sastojcima koje jako alkoholno piće najmanje mora sadržavati da bi moglo nositi trgovački naziv ‚liker od jaja’ (minimalni zahtjevi) ili se u toj točki 41. taksativno nabrajaju dopušteni sastojci proizvoda koji se želi koristiti trgovačkim nazivom ‚liker od jaja?’”

O prethodnom pitanju

- 14 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita, u biti, treba li točku 41. Priloga II. Uredbi br. 110/2008 tumačiti na način da jako alkoholno piće, kako bi moglo nositi trgovački naziv „liker od jaja”, ne smije sadržavati sastojke koji nisu navedeni u toj odredbi.
- 15 Uredba br. 110/2008, u skladu sa svojim člankom 1. stavkom 1., utvrđuje pravila koja se odnose na definiciju, opisivanje, prezentiranje i označivanje jakih alkoholnih pića kao i na zaštitu njihovih oznaka zemljopisnog podrijetla. U skladu s člankom 4. te uredbe, ta jaka alkoholna pića klasificiraju se u kategorije prema definicijama iz Priloga II. potonjoj.
- 16 U ovom slučaju, spor u glavnom postupku odnosi se na pitanje ima li društvo Altenweddinger Geflügelhof, tuženik u tom sporu, pravo dati svojim proizvodima naziv „liker od jaja” premda oni, osim sastojaka navedenih u toj odredbi, sadržavaju mlijeko.
- 17 Valja istaknuti da u španjolskoj, engleskoj i francuskoj jezičnoj inačici prva rečenica u podtočki (a) točke 41. Priloga II. Uredbi br. 110/2008 glasi tako da iz nje nedvosmisleno proizlazi da je popis sastojaka navedenih u toj točki taksativan.
- 18 Međutim, u njemačkoj jezičnoj inačici ta rečenica propisuje da je liker od jaja jako alkoholno piće „koje sadržava” kvalitetne žumanjke jaja, bjelanjke jaja te šećer ili med. Kao što je Europska komisija istaknula u svojim pisanim očitovanjima, taj tekst ne isključuje tumačenje prema kojem je dopušteno dodati i druge sastojke različite od potonjih.

- 19 Osim toga, društvo Altenweddinger Geflügelhof u svojim očitovanjima podnesenima Sudu ističe da u talijanskoj jezičnoj inačici navedena rečenica sastojke navedene u toj točki kvalificira kao „obilježja” („*elementi caratteristici*”). Dakle, u toj jezičnoj inačici tekst točke 41. Priloga II. Uredbi br. 110/2008 odgovara tekstu točke 42. tog priloga, koja definira jako alkoholno piće naziva „liker s jajima”.
- 20 U tom kontekstu valja podsjetiti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, formulacija neke odredbe prava Unije korištena u jednoj od jezičnih inačica ne može služiti kao jedina osnova tumačenja te odredbe niti joj se može dati prednost u odnosu na druge jezične inačice. Naime, odredbe prava Unije moraju se tumačiti i primjenjivati ujednačeno s obzirom na inačice sastavljene na svim jezicima Europske unije. U slučaju neslaganja između različitih jezičnih inačica određenog teksta prava Unije predmetna odredba mora se tumačiti s obzirom na kontekst i cilj propisa čiji je ona dio (vidjeti u tom smislu presudu od 1. ožujka 2016., Alo i Osso, C-443/14 i C-444/14, EU:C:2016:127, t. 27. i navedenu sudsku praksu).
- 21 Što se tiče, kao prvo, konteksta predmetne odredbe, valja istaknuti da iz članka 9. stavka 1. Uredbe br. 110/2008 proizlazi da jaka alkoholna pića koja zadovoljavaju specifikacije propisane za proizvode definirane u kategorijama Priloga II. toj uredbi, kod njihova opisivanja, prezentiranja i označivanja nose trgovački naziv koji im je dodijeljen. Članak 9. stavak 2. navedene uredbe pojašnjava da ako jaka alkoholna pića, koja odgovaraju definiciji utvrđenoj u članku 2. iste uredbe, ne zadovoljavaju kriterije za njihovo uvrštavanje u kategorije od 1. do 46. navedenog priloga, označava ih se trgovačkim nazivom „jako alkoholno piće”. Iz povezanosti tih prvih dvaju stavaka navedenog članka 9. proizlazi da su definicije jakih alkoholnih pića iz kategorija navedenih u Prilogu II. Uredbi br. 110/2008 jasne i potpune.
- 22 Kao drugo, što se tiče cilja Uredbe br. 110/2008, iz njezine uvodne izjave 4. najprije proizlazi da je cilj te uredbe osigurati sustavniji pristup zakonodavstvu kojim se reguliraju jaka alkoholna pića, jasno određujući kriterije za proizvodnju, opisivanje, prezentiranje i označivanje tih pića kao i za zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla. Osim toga, uvodna izjava 9. te uredbe određuje da se potonjom također nastoje utvrditi posebne mjere o označivanju i prezentiranju jakih alkoholnih pića kojima se, među ostalim, želi spriječiti zlouporaba izraza „jako alkoholna pića” i naziva jakih alkoholnih pića za označivanje proizvoda koji ne odgovaraju definicijama utvrđenima u Prilogu II. toj uredbi.
- 23 Definicije navedene u tom prilogu zapravo predstavljaju posebne mjere o označivanju i prezentiranju jakih alkoholnih pića, kako je navedeno u prethodnoj točki. Budući da su te definicije stoga u središtu sustava uspostavljenog Uredbom br. 110/2008 i da njihova određenost treba služiti cilju, koji je također naveden u prethodnoj točki, sprečavanja zlouporabe naziva jakih alkoholnih pića, moraju se strogo tumačiti jer bi se inače taj sustav doveo u pitanje. U tim okolnostima, mogućnost dodavanja drugih sastojaka različitih od onih navedenih u tim definicijama mogla bi se dopustiti samo kada bi to u njima bilo izričito predviđeno.
- 24 To nije slučaj u pogledu točke 41. Priloga II. Uredbi br. 110/2008, u kojoj se ne spominje mogućnost dodavanja sastojaka koji nisu navedeni u točki 41. podtočki (a) tog priloga. Naime, osim tih sastojaka, izričito je predviđena samo uporaba određenih tvari i aromatičnih pripravaka, i to pod uvjetima utvrđenima u točki 41. podtočki (c) navedenog priloga. Međutim, mlijeko se ne može kvalificirati kao „aromatična tvar” ili „pripravak”.
- 25 Kao što društvo Tänzer & Trasper i Komisija u biti ističu, tumačiti definiciju iz točke 41. Priloga II. Uredbi br. 110/2008 na način da su sastojci koji se u njoj navode oni koje liker od jaja mora najmanje sadržavati značilo bi dopustiti dodavanje ne samo mlijeka, nego i bilo kojeg drugog proizvoda, a što bi ugrozilo cilj uspostavljanja jasnih kriterija za proizvodnju, opisivanje, prezentiranje i označivanje jakih alkoholnih pića definiranih u tom prilogu.

- 26 Budući da društvo Altenweddinger Geflügelhof tvrdi da se mlijeko tradicionalno upotrebljava u proizvodnji likera od jaja, zbog čega takva uporaba odgovara očekivanjima potrošača, valja istaknuti da mogućnost primjene tradicionalnih načina proizvodnje, koja je izričito predviđena za određene kategorije jakih alkoholnih pića iz Priloga II. Uredbi br. 110/2008, nije navedena u točki 41. tog priloga.
- 27 Što se tiče argumenta društva Altenweddinger Geflügelhof prema kojem se, u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (a) navedene uredbe, jaka alkoholna pića iz Priloga II. potonjoj mogu dobivati od bilo koje poljoprivredne sirovine navedene u Prilogu I. UFEU-u, uključujući tako i mlijeko, dovoljno je istaknuti da, u skladu s tekstom te odredbe, tom se mogućnošću „[n]e dovod[e] u pitanje posebna pravila utvrđena za svaku pojedinu kategoriju označenu brojevima od 15. do 46. u Prilogu II. [Uredbi br. 110/2008]”.
- 28 Iz uvodne izjave 2. Uredbe br. 110/2008 kao drugo proizlazi da navedena uredba ima općenito za cilj postići visoku razinu zaštite potrošača, spriječiti zavaravajuće prakse, osigurati transparentnost tržišta i pošteno tržišno natjecanje kao i zaštitu ugled koji su jaka alkoholna pića Unije stekla u Uniji i na svjetskom tržištu.
- 29 Međutim, tumačenje prema kojem popis sastojaka iz točke 41. Priloga II. Uredbi br. 110/2008 ne bi bio taksativan moglo bi dovesti u pitanje ostvarivanje tih ciljeva. Naime, mogućnost dodavanja likerom od jaja drugih sastojaka različitih od onih taksativno navedenih u tom popisu negativno bi utjecala na transparentnost i mogla bi potaknuti proizvođače na dodavanje jeftinijih sastojaka, na štetu poštenog tržišnog natjecanja i zaštite potrošača.
- 30 Uzimajući u obzir prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti da točku 41. Priloga II. Uredbi br. 110/2008 treba tumačiti na način da jako alkoholno piće, kako bi moglo nositi trgovački naziv „liker od jaja”, smije sadržavati samo sastojke koji su navedeni u toj odredbi.

Troškovi

- 31 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

Točku 41. Priloga II. Uredbi (EZ) br. 110/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o definiciji, opisivanju, prezentiranju, označavanju i zaštiti zemljopisnih oznaka jakih alkoholnih pića i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1576/89, kako je izmijenjena Uredbom br. 1334/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008, treba tumačiti na način da jako alkoholno piće, kako bi moglo nositi trgovački naziv „liker od jaja”, smije sadržavati samo sastojke koji su navedeni u toj odredbi.

Potpisi